ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկայի համար տարեկան 4 ոսկւոր թղթադրմ.
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար տարին. 20 Ֆրանգ
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ փոստի ծախքը։
Բաժնէգիրները կանխիկ կը վճարուին։ Վեցամսեայ կամ եռամսեայ բաժնորդագրութիւնները ալ կընդունուին, առանց ուէէ յաւելման բաժնէգնին վրայ։
Խմբագիր-Տնօրէնին հետ կարելի է տեսնուիլ խմբագրատունը (rue Vacon, 50) ամեն օր կէսօրէնյետոյ, ժամ 2էն մինչև 4 միայն։

Բ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 18

1886 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20

(ՀՈԿՏ. 8 Հ. Տ.)

ՉՈՐՔՇԱԲԹԱԹԻ

Կը հրատարակուի Հ. և Շրթ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ

Ծանուցումները կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։
Նամակ կամ ծրար պէտք է դրկել խմբագրութեան հեռւեայ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*, MARSEILLE (France)

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau dela Rédaction (Rue Vacon, 50).

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հայկական Լուսերը.—Խնդիր առ ազնիւ հայ երիտասարդներ. — Ոսկւոյ արժէքին բարձրացումը. — Հեռաձայնի Ներսէսեան ըմպ. գիրքերի վիճակահանութիւնը.—Պրն. Յովհ. Եազըճեանի պատասխանը.—Հայեր ի Թիւրքիա.—Ֆրանսական յօդուածներ.—Արտասահմանի յօդուածներ. — Առեւտրական.—Ծանուցումներ.—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԻՐԸ (1)

*Փարիզ եկած օտարականներն երբ այցելած են Լուվրի, Ճօն Մարչէի, Բրէնթանի և այլն Մեծ վաճառանոցներն, որչա՛փ զմայլած կ՚լինին տեսնելով անոնց ընդարձակ և անհուն արուեստոցները։ Նոյնները որոնք լուսաւորուած են էլեքտրական լուսով և մեծ զարմացմամբ դիտած կը լինին անոնց կատարեալ կազմակերպութիւնը որի շնորհով այնպիսի հիանալի կանոնաւորութեամբ կը գործեն այնտեղ որ ամեն գաղափարդի այցելուներն դիւրութիւն կունենան դոհացնելու իրենց պէտքերը և փափաքները, ձեռք բերել ամեն տեսակ ապրանքներ, սկսեալ ամենափոքրիկներէն մինչև ամենամեծերը, ինչպէս տնական ապառներ, կահկարասի, անուշահոտ օծանելիքներ, հագուստ, ժամացոյց, գորգերէն, մեքենայներ և այլն և վերջապէս մէկ խօսքով, ամեն տեսակ պէտքի բաներն։ Քանիներ մանաւանդ յաճախուած են նոցա գեղեցկաշար հրապուրիչ ապրանքներէն որոնք ամեն մէկ քայլափոխին կը հրապուրեն այն բազմաթիւ այցելուներն որոնք հոծ բազմութեամբ կը կանգնին զանազան հաշուասեղաններուն չուրջը։ Ցաւալին երէկ, Եգիպտական Գիտական պատգամաւորութեան անդամներն որոնք պրկուած են Վիէննայի Արևելագէտների Գանգրէսին և որոց պատահեցանք Փարիզի մէջ, յաճախակութեամբ կը խօսէին մեզ Լուվրի Մեծ վաճառանոցներուն վրայ։ «300 Ֆրանգէն աւելի զանազան տեսակ մանր մանր գեղեցիկ բաներ գնեցինք, կըսէին ինձ ոգևորութեամբ։ Մի քանի ծախու կառնէինք և հազիւ թէ կրցինք մեկնիլ և ա՛լ բան չգնել, և ահա դարձ եղնելիք դուռը գտնելու համար ճանբան շարունակած միջոցնիս, կը մոլորուէինք այդ մեծ վաճառատեղանների մէջտեղ ուր մի նոր հրապուրիչ ապրանք կը ներկայանար մեր աչքի և մեզ իրեն կը քաշէր և այսպէս շարունակաբար մ՚հ, Լուվրէն։ մարդ միլիոններով ալ մտնէ հոն, դարձեալ չբաւականանար և կուզէ միշտ գնել, միշտ գնել» Ընթերցողը պիտի մտածէ թէ միլիոնները պէտք են այսպիսի հաստատութիւններ հիմնելու համար։ բայց այսուհետև պէտք չէ որ այդպիսի եւրոպական գաղափարներ ունենան հայեր։ Ֆրանսական Արուեստագիտութեան Պաշտպանութեան և Տարածման Սէնտիքային (Syndicat de Protection et de Propagation des Produits de l'Industrie Française) շնորհով կարող են հաստատել չքեղագոյն փոքրիկ Լուվրներ Արմէնիաի և հայ գաղթականութիւնների զանազան քաղաքներին մէջ, առանց մէկ «սու» դրամագլխի պէտք ունենալու, միայն թէ շատ լաւ և լրջօրէն ապահովիչ տեղեկութիւններ տալին իրենց մասին և 50,000 ֆրանգէն մինչև 300,000 Ֆրանգի մի փոքրիկ հարստութիւն ունենան ապահովելու համար։ Սակէ շատ պէտք կը լինի միայն մի դումար վաճառականների հաստատութեան և վաճառքների փոխադրութեան ծախքերին համար որոնք վաճառք ուղղողների հաշուին կը լինին բնականապէս։ Հիմա մանանք մանրամասնութիւններին մէջ։

Արմէնիաի և գաղթականութիւնների վաճառականական մեծ քաղաքներին մէջ հաստատելու է Ֆրանսական արուեստագիտութիւնների Մեծ Վաճառանոցներ որոնք միմիայն Ֆրանքօ–Արմէնական Մեծ Վաճառանոցներ (Grands Bazars Franco-Arméniens) անունը պէտք է կրեն Այդ Մեծ վաճառանոցներ պէտք է գեղեցուին Լուվրի նմանութեամբ, մի աւելի փոքրը տեսակէն։ Հոն պէտք է մտնելով ամեն տեսակ վաճառքներ, թելէն ասեղէն սկսեալ մինչև չոդէշարժ մեքենայներն։ Սէնտիքային ըրկելիք այդ վաճառքների գինը երէն պիտի վճարուի ծախսուելէն յետոյ և այն վաճառքներ որ չեն կրնար քշուիլ այնտեղ, կը վերադարձուին Սէնտիքային։ Վաճառքներ ուղղող պիտի պարտաւորի միայն վերադարձի փոխադրութեան ծախքը վճարել, բայց այդ մասին ալ կարելի է Սէնտիքային հետ այնպիսի մտանաւոր պայմաններ դնել որ այդ վճարակ ևս բարեփոխեն և այդ ծախքի մէկ մասն ալ վերադրելի Սէնտիքային որ մտանաւորապէս այդ պարագայների մէջ մեծ դիջողութիւնները պիտի ընէ և պիտի նախընթաց այդ լքուած վաճառքներն նոյն իսկ այն հրապարակի վրայ ծախել կորուստով անդամ։ Բոլոր այս խնդիրներ աւելի որոշապէս կրնան հաստատուիլ մի պայմանագրի մէջ։ Ֆրանքօ–Արմէնական Մեծ վաճառանոցների գրասենեակ պիտի ունենայ Արդէն քանի մը տարի է որ Սէնտիքան որ վերջերս հիմնուած է Փարիզի մէջ, իւր ձեռքի տակ ունի 300էն աւելի գործարաններ (fabrique) և կընայ երկու միլիոն ֆրանգէն աւելի վարկ բանալ իւր յաճախորդներէ ամեն մէկին։

Անտարակոյս այս առաջարկները շատ շահաբեր են և համոզիչ ամեն անոնց որոնք վաճառականութեամբ կզբաղին։ Մեր հայրենակիցներէ ոմանք արդէն ըմբռնած են գայն, ըստ ոմանք փութացած են գրել մեզ։ Կը մաղթենք որ բոլոր հայեր օգուտ քաղեն այս հանգամանքներէ որոնք կրնան մեծապէս նպաստել մեր ժողովրդի բարոյականը բարձրացնելու։ Այդ միակերպաոակով է որ մենք կաշխատինք, որովհետև կը կրկնեմ որ մենք բնաւ անձնական մի շահ չունինք այս ինդրի մէջ։ Մի քանի աղնիւ և վեհանձն սիրտեր յօժարակամ փափաք յայտնած են միևչև անդամ որ Սէնտիքային հետ իրենց ընելիք բոլոր գործերին վրա 1% ին 1 իրը նուէր Թողուն «Հայ հայրենասիրական ընկերակցութեան կեդրոնական Մնաուկ»ին։ Հրապարակով մեր չնորհակալութիւն կը յայտնենք այստեղ իրենց այդ վեհանձնական զգայուններուն համար որոնք պատիւ կը բերեն իրենց։ բայց մենք իրենց այդպիսի պայման անգամ չենք առաջարկեր։ Մենք կատարելապէս ազատ կը թողունք զիրենք որ իրենց ուզած կերպով գործեն ի նպաստ մեր ժրաջան հայրենիքի։

Ուրեմն եթէ ուրիշ նոր փափաքողներ ալ կը լինին Սէնտիքային հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու, թող դիմեն առ Mr. Jean Broussali, 5 Rue Casimir Delavigne à Paris և ապահով լինին որ աւելի լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնեն։ Ինչպէս արդէն ուրիշների ալ ըսած եմ, զանազան Սէնտիքային հետ ուզղակի հաղորդակցութեան մէջ կը դնեմ անմիջապէս։ Կը խնդրեմ որ նախ քան որոց արդէն պատասխանած եմ, այս յօդուած համարին իրը մի աւելի մանրամասն պատասխան։

Կը մնայ մի վերջին ծանօթութիւն ևս, նոյնչափ օգտակար որչափ վերոգրեալները։ Ֆրանքօ – Արմէնական Մեծ վաճառանոցների բացումը հանդիսապէս լինելու է մեծ շքեղութեամբ և իրը ցերեկոյ լուսով (al giorno) լուսաւորուած, ի ներկայութեան քաղաքի նշանաւոր Ֆրանսացիներուն և Հիւպատոսներուն զոր պէտք է հրաւիրել։ Այդ օր ներկայ կը գտնուի այնտեղ և Սէնտիքայի Տնօրէնը որ մանաւանդապէս կուգայ այդ հանդէսի գործակցելու համար։ Այնտեղ ձրիապէս չամբանեանները և փոքրիկ փունջեր կը բաժնուին ամեն կարգի այցելուներուն և այսպիսի ճարտար հնարագիտութեամբ այս նոր տեսարանին հանդիսաւոր լինելու եկած խուռն բազմութենէն կարելի է օգտուիլ և նոյն իսկ այն երեկոյ մեծ շահեր ունենալ որոնք բոլոր ծախքերը գոյն և աւելնան ալ։

Արդէն բաւ ենք. պէտք է վաճառականութեան միջոցով չհապաղիլ քաղաքականութիւնը և քաղաքականութեամբ զբաղողները։ Արմէնիաի ապագայն հոգածու և

(1) Տեսնել մեր առաջին յօդուած Սէնտիքայի և 1889ի Յունհանդէսին վերաբերմամբ որ հրատարակուած է «Արմենիա»ի 1886 սեպտեմբեր 25ի թուին մէջ։

ՆԱԶԱՐԵԹՅԱՆ ՑԱՆՑ ՎԱՃԱՌ ՈՒ ԱՌԵՎՏ

Ներկա օրս, մանր առևտրականներ, հեղինակ—մանրավաճառ ես բոլորիդ եմ խոսում և հրավիրում եմ ձեզ ուշադրություն դարձնել մի շատ կարևոր հանգամանքի վրա, որ ձեզ համար մեծ նշանակություն ունի։

Ինչպե՞ս... Ձեզ թվում է, որ ես ձեզ հետ խոսում եմ ինչ-որ ծանոթ, մտերիմ ընկերների պես։ Ոչ, ոչ, ես ձեզ հետ խոսում եմ ինչպես հարկն է, ինչպես վայել է ինձ, որ ես ձեզ հետ խոսում եմ, ինչպես վայել է մի մարդու, որ ձեզ հետ խոսում է ոչ թե որպես ընկերների հետ, այլ որպես հաճախորդների հետ, որպես գնորդների հետ, որոնք ինձ համար ոչ մի տարբերություն չունեն, թե ինչ ազգի կամ ինչ կրոնի են պատկանում։ Ես ձեզ հետ խոսում եմ որպես մանր առևտրականների հետ, որոնք ինձ համար ոչ մի տարբերություն չունեն, թե ինչ ազգի կամ ինչ կրոնի են պատկանում։ Ես ձեզ հետ խոսում եմ որպես մանր առևտրականների հետ, որոնք ինձ համար ոչ մի տարբերություն չունեն, թե ինչ ազգի կամ ինչ կրոնի են պատկանում։

ընարութիւնն ուրեմն տիպական էր, և չատ հեռի է մարդկանց քմահաճոյից արդիւնքն ըլլալէ՝ ինչպէս ըսած են կամ ատկաւին կըսեն իսկ ոմանք։

Ինչպէս մը այս մեսայներն յատկացնալ գրամական գործածութեան՝ յայտնի է ամէնուն թէ անոնց յարդն կաւելնար՝ նոր և կարևոր առարկայ մը բացուելով անոնց առջև։ Սակայն կը թուի թէ ամէնէն առաջ արծաթը գործածուեցաւ իբր դրամ։ Ա. այս ապացոյց մը կը համարուի՝ չատ մը հին լեզուներու մէջ՝ ինչպէս հայերէնի մէջ և՝ արծաթ բառին ունեցած կրկին իմաստը՝ որով թէ՛ արծաթ-մետաղը և թէ՛ դրամը կը նշանակուին։ Միւս կողմէ՝ հաստատուն է թէ հին ժամանակներու մէջ ամէն առտուն առևտրական չափազանց յարդը՝ ի սկզբան գոյն դրամական գործածութեան քիչ յարմար կը կացուցանէին։ Ցիրտ ի և թէ դիւրին գործածութեան մը համար՝ դրամի մէկ կարևոր յատկութիւնը պէտք է լինի՝ փոքրիկ քանակութեան մը մէջ բաւական բարձր արժէք մը պարունակել, չափազանց բարձր արժէքով դրամ մ՚ալ ընդհակառակն դժուարագործածելի կըլլայ, որովհետև երբէք մէկ կամ դրամ մը մեծաքանակ ապրանքներու փոխարէնն ներկայացնէ, առևտրական առևտրոյ կարգադրութեան չի կըլլար դործածուիլ։ Հին ժամանակներն արծաթն ունէր չատ մօտ արժէք մը մեր ժամանակներն ոսկւոյ ունեցած արժէքին։ Ա.յսպէս Ամերիկայի գիւտէն առաջ 100 քիլօկրամ ցորենի գինն էր՝ այժմեան դրամով 1 ֆրանք 95 սանթիմ., ատեն հին ժամանակներ՝ քիչ մը ատեն առաջ, հետևաբար՝ օրինակի համար 1 կրամ արծաթով կը գնուէր՝ քիչ տարբերութեամբ՝ նոյնչափ ցորեն կամ ուրիշ ապրանքներ՝ որչափ մեր ժամանակները կարելի է գնել մէկ կրամ ոսկւով։

Ինչպէս կը տեսնուի ուրեմն՝ հին ժամանակները արծաթը օգտագործելու կը յարմարէր դրամական գործածութեան՝ անոր արժէքը դիւրին հատապատառախանելով ոսկւոյ արժէքին, իսկ այն տեղերն ալ ոսկին միչտ արծաթէն տարբեր 13, ընդհանրապէս 15 անգամ աւելի կարժէր։ Հին տեղեան ոսկի դրամներն՝ զորս հատանուէն տարաշխարհեան անգամ մեծ աշխարհակալներ կըտրէին, ուղելով իրենց յաղթական ոսկւոյ դանձերը աւելի դիւրին և դանակաւ մը վաճելով, կամ իրենց փառքը ոսկւոյ վրայ դրոշմել, անշուշտ կը համեմատաբանէին այժմեան 100 կամ 300 ֆրանքնոց պանքնոտներու և նոյն դէպքը կը կատարէին։

Ոսկին հատանուէն մարդկանց ամենէն առաջ ճանչցած մետաղն եղած է, որովհետև երկրին երեսը կը գըտնուի քնդհանրապէս՝ միչտ ծնունդական՝ գուտ՝ վիճակի մէջ։ Իր չողչողուն փայլն ալ մանաւանդ մարդկանց ուշադրութիւնը գրաւելու բնութիւնն ունէր։

(Շարունակելի)

ՌՈՒՍՁՈՒԿԻ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐՔԵՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ներսէսեան ընկ. Դիւանէն մեզ կ՚ածէ մի նամակ կը յայտարարէ թէ գիրքերի վիճակահանութիւնը որ պիտի կատարուէր հոկտեմբեր 5/17ին, յարմար դատուած է յետաձգել ճիշդ ՄԷԿ ԱՄԻՍ որովհետև չատեր վերջերս միայն իմացած են մի այդպիսի վիճակահանութիւն պատրաստուիլը և դեռ նոր սկսած են տոմսակներ փընտռել այնպէս որ Պուլկարիայի զանազան քաղաքներն բաժնուած տոմսակների հաշիւներն հոկտ. 5/17ին փակելու դժարութիւն տեսնուած է։ Կը յիշեցնենք մեր ընթերցողների թէ այդ տոմսակները որ զանազան ընտիր գիրքեր կրնան պարգևել բաղդատողներին և որի արդիւնքը Ներսէսեան բարենպատակ ընկերութեան կ՚պատկանի, ծախու դրուած է նաև «Աբմէնիա»ի խմբագրատունը։ Գինն մէկ տոմսակի 1 ֆր. և 50 սանթիմ։

ՊՐՆ. ՅՈՎՀ. ԵԱԶՃԵԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Պարոն Յովհաննէս Եազճեան Ռումանիոյն խմբագրութեանս գրկած նամակներուն կ՚իմացունէ թէ Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ մէջ իւր ատած ճանապարհորդական պատրաստութիւնը մարմնական մեկնութիւն չէ տուած, ինչպէս կուգին ակնարկել ոմանք, այլ մասամբ հոգւոյ ած են իւր ծախքերը Սոֆիոյէն իւր սրտակից մի քանի ազգայիններն, մասամբ նաև իւր ընկած դանազան քաղաքներու մէջ ունեցած ազգականներն և վաղեմի ծանօթներն և մասամբ ալ ինք իւր աշխատութիւնովը հոգացած է, իբր տիրացու պաշտօն վարելով եկեղեցիներին մէջ։

Պարոն Յովհաննէս Եազճեան կը յարէ նաև թէ ինք աշխատած է իւր ճանապարհորդութեան մէջ օգտակար լինել և հայ ժողովրդին, և թէ այդ նպատակով ըրած է ինչ որ իւր ձեռքէ եկած է։ Այժմ կը դադրեցնէ իւր այդ աշխատութիւն, ապաւելով որ իրեն չհանդիսնէն իմիք լաւ գործեն։

ՀՈՑԵՐ Ի ԹԻՒՐՔԻԱ

Վանէն՝ սեպտ. 16/28ին մեզ գրուած մի նամակ կըսէ թէ Պօղոս Եպիսկոպոսի հետևողքն ի վեր նայելա կատակիցները ամէն չանք կընեն տակնուվրայ անելու ամէն բան, որպէս զի ցոյց տան թէ անկէ զատ ոչ ոք ձեռնհաս է վանի կառավարելու։ Կը սուի թէ վալիին ընտրութեամբը կազմուած Քաղ. ժողովը գրուած է Պատրիարքարանի հրամանովն, որ իւր երկրեմի ընթացքով կը թողու որ ա-

նորոշ վիճակի մէջ միչտ ալեկոծի վանի թիւրքերն և քիւրտերն կողմէն հայ ըրաստահարութիւնները կը չատնան։

—Ջելթունի մէջ ծագած կռուի մասին տեղւոյն Բրիթի Բրօվանսալ լրագրի և Փարիզի լրագիրներուն մէջ մի կարճ տեղեկութիւն կը տեսնենք հրատարակուած. բայց մանրամասնութիւնները նոյա մէջ ալ կը պակսին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նախարարական տագնապ սկսած է։ Ելեմտական նախարար Պ. Սաաի-Քարնօ անհամաձայն դտնուելով ելմուտքոյեի ցանձնաժողովին հետ, հրաժարական տըւաւ։

Երեսփոխանական ժողովը վերսկսած լինելով իւր նիստեր, երկուշաբթի օրի նիստին մէջ ծայրայեղ ձախակողմեան երեսփոխաններէն Պ. Պ. Մարէ, Միլլերան և ընկերվարականներէն Պ. Պաալի քննադատեցին կառավարութեան ընթացքը որ վիկզոնի գործադրուին մէջառած էր ղօրքեր ղրկելով և քաղաքապետական ժողովի և Նահանգային Ընդ. ժողովի անդամներէ մի քանին որոնք գործադրուելի կողմը բռնած էին, իբր խուվարար ձերբակալած էր։ Ներքին և Դատական նախարարները ուզեցին պաշտպանել կառավարութեան ընթացքն։ Առաջարկներ ներկայացուեցան կառավարութեան ընթացքը դատապարտող և կառավարութեան ընթացքին հաւանելով վստահութիւն յայտնող. ոմանք ալ առաջարկեցին մերժել այդ երկու առաջարկներ և պարզապես օրակարգին անցնիլ։ Ներքին գործերի նախարար Պ. Սարիէն ուղեց այժ տալ վստահութեան առաջարկին. բայց չյաջողեցաւ. պարզապես օրակարգին անցնելու առաջարկը մեծամասնութեան քուէն ստացաւ. վասն զի ձախակողմեանները որոնք կը հաւանէին կառավարութեան բռնած ընթացքին պործաւորներուն դէմ, կառավարութեան վստահութեան քուէ չէին ուզեր տալ. իսկ ծայրայեղ ձախակողմեանները որոնք կառավարութեան բարեկամներ ուզին իրենց մէջ, պործաւորներուն նկատմամբ կառավարութեան բռնած ընթացքին հաւանութիւն չէին տար։ Պ. Սարիէն իրեն պատահած այս անյաջողութեան վրայ նեղացած ժողովատրահէն դուրս ելաւ և այժմ հրաժարական կուտայ իւր պաշտօնէ։ Հողագործական նախարարին համար ալ կըսուի թէ մտադիր է հրաժարական տալ։ Կըսուի թէ պատերհականների (օբօրթիւնիա) մասը կը խաղայ այս բոլոր դարձուածների մէջ, Ֆրէյսինէի նախարարութիւնը տապալելու համար։ Նախադահ Պ. ժիւլ Գրեվին և նախարարապետ Պ. ու Ֆրէյսինէն կոչուտին չետ կեցուելնել նախարարներն իրենց հրաժարի որոշումներէն։

—Նախարարական խորհուրդի երեկի նիստին մէջ Պ. Գրեվին հաստղեր է նախարարներն որ չետ կենան հրաժարելէ։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պօլսէն կը հեռագրեն թէ նախարարներուն փոփոխման գործ կը սպասի։ Կըսուի թէ նոր նախարարութիւնը բացարձակապէս Ռուսիոյ կողմնակիցներէ պիտի կազմուի։ Գաղմատականներուն Ցանձնաժողովի նախագահ Բիզա փաչան մեծ Եպարքոս պիտի լինի և Պետերբուրգի Օսմանեան դեսպան Շաքիր փաչան՝ Արտաքին գործերու նախարար։ Խօսք կայ նաև թէ նախկին մեծ Եպարքոս Սայիտ փաչան վերստին պաշտօնի կոչուի։

—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիան մտադիր չէ այլևս զօրքերով դրաւել Պուլկարիան, նոյն իսկ զօրավար Քօլդարսի պաշտօնին անցնիլը հանդերձ։ Միայն եթէ Սօպրանիէն վերստին ընտրէ Պաթէնպէրգի Ալեքսանդր իշխանն, Ռուսիան թերևս ձեռնարկէ գրաւել։

—Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Ռումանիոյ կարողոս թագաւորին դէմ դաւադրութիւններ կը լինին որովհետև չէ համաձայնուած Զարի առաջարկներին պայքաններին մէջ համաձայն գործելու համար և ռուսասէրներն աւելութիւնը հրաւիրած է իւր վրայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԿՏ. 12ԷՆ 19 1886

ԳԵՐԱՑՈՒՔԻՒՆ

ԲՈՒՐԴ. Ապրանք քիչ գալուն պատճառու վաճառմանց քանակութիւնը սահմանափակ է, այս չաբաթ 1100 հակի կը հասնի, որոցմէ կը նշանակեմք 300 հակ Մենդրիանապօլսոյ ապրանք բարակները 187½–192½ ֆր. և երկրորդականները 137½ ֆր. 100 հակ Սիրիոյ ապրանք 115էն 140 ֆր. 300 հակ Էնգաբէ լաւացուածք 195–200 և չը լաւացուածք 125–130 ֆր. 50 հակ Պատատա ճերմակները 200 և սևերը 182½–185 ֆր. 100 քիլօն։

ԲԱՄՊԱԿ. Նոր ապրանքներու գալն ալ մօտեցած է թէև բայց դեռ անդործութիւնը կը չարունակէ։

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ. Սմէն տեսակներու վրայ պահանջը միչտ լաւ է, և անպահաս վաճառումներ կըլլան։

ՅՈՐԵՆ. Մեծ չարժում չը կայ, գիները 13էն 18½ ֆր. 100 քիլօն։

ԿԱՆԵՓ. Կը վճռուի, Ինէպօլիի ապրանքները վաճառուեցան 67–68 ֆր.էն 100 քիլօն։

ՎԱՐՍԱԿ (avoine). Անպործ կ՚չարունակէ, գիները ըստ տեսակին 11–13 ֆր. 100 քիլօն։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ (maïs). 100 քիլօն 12 ֆր.

ԼՈՒԲԻԱ. Տրապիզոնի մաքրուած տեսակները պատրաստ 27 ֆր. ապայանձնելի հետաքրքրութեան համեմատ 24էն 25½ ֆր. 100 քիլօն։

ԹՈՒՉՆԱՆԵՐ (alpiste). 25–26 ֆր. 100 քիլօն։

ՇԻՒՇՄԱ (sésames). Թարասա 40 և նաֆա 41 ֆր.է գործերը կըլլան։

ԽԱՇԽԱՇ (pavots). Սառեռնի տեսակէն 30 ֆր. վաճառուած է 100 քիլօն։

ԿՏԱՒԱՀԱՑ. 25½–26 ֆր. 100 ք։

ԿԱՂԻՆ. 38 ֆր. և կապիկի մէջ 96–97 ֆր. 100 քիլօն։

ԾԻՐԱՆԻ ԿՈՒՏ. կը վճռուի, ընտիր ապրանքները 75–78 ֆր. կը վաճառուին 100 քիլօն։

ԴԵՂՆԱՀԱՑ. 125–160 ֆր. 100 ք։

ԱԾԽԻ ՄՈՐՔ. 28–35 ֆր. տուկնան։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԳԵՐԱՑՈՒՔԻՒՆ

ՇԱՓԿԱ. 3 քիլօնոցը 42½ և 2 քիլոնոցը 43 ֆր 100 քիլօն, և գիները խնդալու արտօնագիր են։

ՍՈՒՐՃ. Հատատ է, ըստ տեսակին 60–70 ֆր. 50 քիլօն։

ՈՐԴԱՆ ԿԱՐՄԻՐ. 3, 50–4 ֆր. քիլօն, ճերմակ և սև ապրանքներ։

ՊՂՊՂ. 95–98 ֆր. 50 քիլօն։ Գ.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԴԱՄԱՌ–ՔԱԹԻՊԱՑԻ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
«Թիֆլիզի հայ. գրբ. ձրատրկբ. ընկերքե.»

==

Մեծանուն բանաստեղծ Դամառ–Քամիլպաի (Ռ. Պատկանեանց) ոտանաւորները պարունակող մի գիրք է 176 երեսներէ բազկացած։ Սկիզբը գրուած է հեղինակին պատկերը։ Դամառ–Քամիլպաի բանաստեղծութիւնը ներչ մի քանին արդէն ծանօթացուցած լինելով մեր ընթերցողներին, աւելորդ կը համարինք գրել այդ մասին։

Կը ծախուի «Ամէնիա» լրագրի խմբագրատունը ի դէն 1 ֆրանգ և 75 սանթիմի։ Մարսէլլէ գուրս ամեն տեղի համար 2 ֆրանգ փոստի ծախքովը հանդերձ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՄԸ գին 50 սանթիմ.
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ » 20 »
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՅԷԼԻ » 40 »

Կը ծախուին Պարսկաստան, «Ամէնիա» լրագրի խմբագրատունը։

Գտար բաղաքացիներից կը դրկուի փոստով, եթէ վերոյգրեալ գիներով Ֆրանսական, բրքական կամ ռուսական փոստի բղթադրոշմ դրկեն «Ամէնիա»ի խմբագրութեան։

ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ

ԳԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ Ի ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՐՏԱՔՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԵՐԱՔՈՒԹԵԱՆ

ԳՊՐԱՆԱՑ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՅԷԼԻ

Ը Ո Խ Ք Ր

ՀԱՅԻ ՄՈՒԱՑՈՒԱԾ ԴԱՏԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՂՆԵՐԻՆ

Հայաստանի վիճակին նկատմամբ պատուէր մաղթանքներ և մուտ ծուխները պարունակող մի տետրակ է։

Հայաստանի բնակիչներէն Գ. Խաչէլի գրած այդ հայրենասիրական Սաղմոս կը ծախուի «Ամէնիա» լրագրի խմբագրատունը։ Գինն 40 սանթիմ, փոստի ծախքովը հանդերձ։

Մի քանիսը հայ կը ցանկայ ունենալ Բաֆֆիի «Դաւիթ Բէկ»ի Ա հատորը և Խ. Աբովեանի «Վէրք Հայաստանի»ն։ Կը խնդրուի որ ունեցողը իմացնէ խմբագրութեանս թէ ի՛նչ գնով կը համաձայնուի տալ։ Լաւ վճարում կը խոստացուի։

—

Ազգային երաժշտագէտ Ներժանա–յիշատակ Թաշճեան Նիկողոսի աշակերտներէն մէկը որ լաւ ձայնագրութեան դիտութեամբը եկեղեցական երգեցողութեան քաջ տեղեակ ըլլալուն վաւերական վկայականներ ալ ունի, կը փափաքի ազգային եկեղեցեայ և դպրոցի մէկուն մէջ պաշտօնավարել։ Ուզողը կրնայ դիմել խմբագրութեանս, անոր հետ բանակցութեան մտնելու համար։

LA TRIBUNE DES PEUPLES

Ինչպէս կը տեսնուի լրագրիս Դ երեսը գրուած ծանուցումէն, Tribune des Peuples *ընկերվարական ամսագրերի յուլիս—օգոստոսի թիւը հայերի նկատմամբ համակրական յօդուածներ կը պարունակէ։ «Ամէնիա»ի խմբագրութիւնը բաւական քանակութեամբ ստացած է այդ թիւէ, դրկելու համար իւր բաժնորդներէ ցանկացողներին։ Մէկ օրինակը կը ստուի 25 սանթիմի Մարսէյլի մէջ. ուրիշ ամեն տեղերի համար 30 սանթիմ, փոստի ծախքովը հանդերձ։*

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՁԱՆԱՁԱՆ ԸՆՏԻՐ ԴՐՆԱՆՑ

Բաւական ներբեռնան ընկերութիւնը 1300 թիւ վիճակահանութեան առաջը չըշարեցուած հանած է որոյմէ 600ը պիտի չահին վանողան ընտիր գիրքերը որոց անուններըը նշանակած են առաջերին վրայ։ Վիճակահանութիւնն պիտի կատարուի հոկտեմբեր 5/17ին, վերոյիշեալ ընկերութեան դրասենեակը։ Տոմսակները կը ծախուին 6 դրուշի։ Ուզողը կրնայ «Ամէնիա»ի խմբագրատունէն ալ առնալ վճարելով 1 ֆրանգ և 50 սանթիմ։

ԲԱՖՖԻԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԿԱՅԾԵՐ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Ազգային վիպագիրը Պրն. Բաֆֆիի գործերին մէջ առաջին տեղը կը գրաւեն ԿԱՅԾԵՐը։ Ա.յս գիրք կը ծանօթացունէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի գլխաւոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ քուրդերի վարուելոյն ցեղերի և հայերի դրութեան, վարքի և բարքի մասին։ Նա ցոյց կը տայ այն ծրագիրը որին պէտք է հետեւին Հայաստանի մէջ գործել ուզողները։ Մի խօսքով Թէ՛ իրը ազգային ընտիր վիպասանութիւն և Թէ՛ իրը հայրենասիրական գործունէութեան վարդապետարան և ծրագիր, արժան է որ գնուի այս գիրքը ամեն հայրենասէր Հայի տունը։

* *
*

ՋԱԼԱԼԷԴԻՆ

1877ի ռուս–Թիւրքական պատերազմի ժամանակ Շէյխ Ջալալէդդինի սրշասանքին պատճառով Տաճկաստանի հայերի կրած ազէտներուն մէկ ազէտալոյ նկարագիրն է։ Գրքին սկիզբը կայ հեղինակին, Պ. Րաֆֆիի պատկերը։

* *
*

Վերոյիշեալ երկու գիրքերը կը ծախուին «Ամէնիա» լրագրի խմբագրատունը. ԿԱՅԾԵՐը Հատոր Ա. 6 ֆր. և 50 սանթիմ։ «Ջալալէդդին»ը, 2 ֆրանգ և 30 սանթիմ. Մարսէյլէ դուրս ամեն տեղի համար փոստի ծախքովը հանդերձ՝ ԿԱՅԾԵՐ Հատոր Ա. 7 ֆրանգ. «Ջալալէդդին» 2 ֆր. և 50 սանթիմ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

կենդանական հիւսուածաբանութիւն
եւ
Մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն

—

Ն. Տաղասարեան էֆէնտիի այս բազմահատոր գործն՝ որ ժամանակէ մ՚ի վեր տետր առ տետր կը հրատարակուէր, լրացած է։

Ա.յս գործն՝ իրը գիտական մեծ աշխատասիրութիւն՝ իւր տեսակին մէջ կրնայ առաջին համարուիլ ի հայս։ Կ՚ուսուցանէ ինչ որ հարկ է գիտնալ մարդու մը իւր մարմնոյ նըկատմամբ։

Պատրաստուած է իրը դասագիրք Ազգ. երկրորդական վարժարանաց. առ այս արդէն Ուսումն. Խորհուրդն ի ձեռն մանագիտաց զայն քննելով յանձնարարած է նորա գործածութիւնն։ Ա.յս գիրքը կրնայ ծառայել նաև իրը առաջնորդ մանագիտական և նա մանաւանդ բժշկական վարժարանի ուսանողաց. մանաւանդ առանձինն ուսման առաջնորդ ալ կրնայ լինիլ վերջապէս այս գեղեցիկ երկին ամեն գիտաւէրը անձանց գրասան մէջ կ՚արժէ որ գրասուր տեղ մը բռնէ։

Գործոյն վերջը կը գտնուի հայ–ֆրանսերէն բառգրքոյկ մը որ կը դիւրացնէ գիտական նորաստեղծ բառից հասկացողութիւնը։

Գիրքը շուրջ 400 երեսներէ կը բաղկանայ, մաքուր տպագրութեամբ և 226 գեղեցիկ նուրբ պատկերներով զարդարուած, որոց մասին հեղինակը որ եւ է ղոհողութիւն չէ խնայած և որք կարի լիմն կը գիւրացնեն ուսումն։

Կեդրոնատեղին է Աբամեան գրատունն ի Պահչէ–գափու Համիտիէ ճատէսի թիւ 34։ Գինն է 40 ղրշ։

BIBLIOGRAPHIE

LA TRIBUNE DES PEUPLES

Revue internationale du mouvement social dans les cinq parties du monde.

RÉDACTION ET ADMINISTRATION :

LIBRAIRIE DES DEUX MONDES, Paris, 17, rue de Loos.

Abonnement France : Un an, 5 francs. Union pestale, 6 francs.

Sommaire du N° 5. Août-Septembre.

De l'utilisation des grandes forces de la nature. —Cassius. *La résurrection des morts.* — Dr Roselli. *Les troubles en Arménie.* — Un Arménien. *Influence du milieu économique sur la durée de l'existence.* — D. Descamps. *Lettre des Etats-Unis.* — Frédéric Tufferd. *Congrès international de la libre-pensée.*

Mouvement Social International :

Europe : Autriche, Belgique, Bulgarie, Turquie, Italie. — *Asie* : Perse, Indes françaises. — *Afrique* : Maroc. — *Amérique du Nord* : (Antilles) La Martinique, Porto-Rico, République Dominicaine. — *Océanie* : Polynésie.

Revue bibliographique internationale :

Un numéro de cette revue est envoyé à titre d'essai, *gratis* et *franco*, à tous ceux de nos lecteurs qui en feront la demande à la Librairie des Deux-Mondes, Paris, 17, rue de Loos, avec le Bulletin donnant l'analyse des publications en vente à cette librairie.

A. H. CREET & Cie

COWNPORE N. W. P. INDES ANGLAISES

Négociants-Importateurs, Exportateurs, Commissionaires, Commissaires priseurs, Contractants (Fournisseurs) et fabricants de cuirs de toute qualité.

Ayant eu une très longue expérience dans les diverses branches sus–nommées, nous sommes prêts à recevoir des marchandises à la commission pour la vente tractative ou aux enchères publiques, dans des conditions qui seront trouvées réciproquement avantageuses et satisfaisantes.

En échange des marchandises Européennes nous pouvons fournir des marchandises fabriquées aux Indes, n'importe quelle quantité, des premiers choix comme suit :

Des jouets d'enfants de Lucknow, articles de laiton et des draps d'or de Benarès, dinanderies de Moradalad, bijouteries d'or et d'argent de Delhi, châles, étoffes de Cachemire, etc.

Ayant des locaux spacieux pour l'étalage des marchandises en commission et pour la vente aux enchères, nous pouvons en toute confiance recommander notre maison à quiconque voudra entrer en relations d'affaires avec nous, et nous serons bien aises de recevoir des communications et des échantillons dans ce but.

Références

BANK OF BENGAL ;

ROHILCNUD ET KUMAON BANK ;

AGRA BANK LIMITED.

Si c'est nécessaire, nous serons heureux de fournir d'autres références.

Toute communication doit être adressée à nous directement en anglais très détaillée, avec conditions et conventions y relatives.

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ· ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ
Հայերէն տպարան Մ· Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.